

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie pierwszej

Liceum Ogólnokształcącego nr XVIII w Krakowie

Poziom podstawowy

I. Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe/sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.).
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Pozostałe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II. Wymagania edukacyjne w poszczególnych zakresach zgodnie z PP.

Zakres I – kształcenie literackie i kulturowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- zna lektury ujęte w Podstawie Programowej
- przedstawia bohaterów przeczytanego utworu; podejmuje próbę ich oceny
- rozpoznaje główne motywy, wątki, określa problematykę

- wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich
- zna podział literatury na rodzaje i gatunki
- zna ramy czasowe epoki, zna najważniejsze wydarzenia, przedstawicieli, poglądy
- wie, że jest różnica między tekstem literackim a tekstem retorycznym
- przedstawia swoje wrażenia po lekturze tekstu
- z pomocą nauczyciela analizuje utwory wskazane w Podstawie Programowej
- charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych tekstach
- wymienia podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów
- rozpoznaje typ podmiotu lirycznego
- zna poglądy filozoficzne charakterystyczne dla omawianych epok np. stoików i epikurejczyków humanistów
- zna motywy obecne w epoce
- zna wzorce parenetyczne obowiązujące w epoce
- wie, na czym polega świadome czytanie
- opisuje najważniejsze elementy budowy i języka utworu
- nazywa i wskazuje podstawowe środki stylistyczne
- zna i definiuje terminy opisujące epokę np. dotyczące sztuki, architektury, filozofii.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- zna elementy składające się na świadome czytanie
- opisuje elementy budowy i język utworu
- wskazuje zabiegi językowe użyte w tekście
- ustala, jakie konteksty są potrzebne do zrozumienia tekstu
- wymienia cechy utworów zgodnie z wyznacznikami literatury
- zna cechy tekstu retorycznego
- wskazuje cechy gatunkowe omawianych utworów
- podaje przykłady świadczące o emocjonalności osoby mówiącej
- wie, czym odznacza się styl biblijny i stylizacja biblijna
- wyjaśnia frazeologizmy o biblijnym i mitologicznym rodowodzie
- omawia wzorce parenetyczne obecne w epoce, dostrzega i uzasadnia ich związek z ideami epoki.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia związek między światem przedstawionym a językiem utworu
- określa funkcje świata przedstawionego
- ocenia postawy bohaterów
- analizuje warstwę językowo-stylistyczną tekstu
- wyszukuje wartości poznawcze dzieła
- wyjaśnia różnice między tekstami prozatorskimi i poetyckimi
- wyszukuje w tekstach cytaty potwierdzające obiektywizm i/lub subiektywizm osoby mówiącej
- wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w utworach; określa ich funkcje
- szuka inspiracji np. biblijnych w różnych tekstach kultury współczesnej
- podaje przykłady tekstów, w których występuje stylizacja
- analizuje styl wypowiedzi

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dobrej, a ponadto:

- określa funkcję środków językowych użytych w tekście
- rozpoznaje wartości etyczne dzieła
- uzupełnia sensory metaforyczne niedopowiedziane w utworze
- rozróżnia funkcje tekstów zaliczanych do literatury oraz retoryki
- określa funkcje stosowanych stylizacji
- wskazuje w tekście środki językowe służące realizacji funkcji poetyckiej
- w klasowej dyskusji rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, stosując zasady etyki wypowiedzi

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- wyjaśnia, co oznacza w świetle teorii znaków przekład tekstu z jednego języka na inny
- porównuje sposób ukazania podanego motywu w przynajmniej dwóch tekstach kultury
- przedstawia swoją opinię o tekstach, odnosi się do opinii krytyków

Zakres II – kształcenie językowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

- rozumie pojęcie *znak*
- wymienia główne rodzaje znaków, podaje przykłady znaków ikonograficznych i symbolicznych
- wie, czym jest akt komunikacji,
- wymienia elementy aktu komunikacji
- zna związane z aktem komunikacji funkcje języka
- podaje przykład żartu słownego
- zna rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie
- wie, czym charakteryzuje się mowa jako forma wypowiedzi retorycznej
- dostrzega różnicę między perswazją a manipulacją
- wie, czym jest retoryka
- wie, czym są funkcje języka, rozpoznaje je w tekście
- zna zasady dyskusowania
- stara się brać udział w dyskusji
- rozumie rolę języka jako narzędzia komunikacji
- zna zasadę podziału języka ogólnego na język oficjalny i nieoficjalny
- wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują
- zna zasady konstrukcji pism użytkowych i stara się je stosować
- dostrzega zalety i zagrożenia wynikające ze zjawiska mody językowej
- odróżnia retorykę od erystyki
- rozumie konieczność przestrzegania zasad etyki wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacji
- wie, czym są styl językowy i stylizacja
- rozróżnia style: indywidualny, typowy i użytkowy
- wymienia rodzaje stylizacji
- wie, czym charakteryzuje się styl retoryczny
- dostrzega różnicę między stylem wysokim a stylem niskim

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- rozróżnia różne rodzaje znaków
- wyjaśnia znaczenie trzech wybranych ikonek stosowanych przez użytkowników czatów lub komunikatorów internetowych
- objaśnia funkcje języka związane z aktem komunikacji

- omawia dwa sposoby ujawniania się funkcji poetyckiej w języku
- wyszukuje zdania pojedyncze i złożone z tekstu dzieli na wypowiedzenia złożone współrzędnie i podrzędnie
- objaśnia różnicę między perswazją a manipulacją
- definiuje pojęcie *retoryka*
- podaje przykłady funkcji ekspresywnej i impresywnej języka
- formułuje tezę do dyskusji
- bierze czynny udział w dyskusji
- potrafi rozpoznać w tekście odmiany języka oficjalnego i nieoficjalnego
- wymienia i definiuje formy tekstów użytkowych
- tworzy pisma użytkowe
- stosuje w pismach użytkowych zasady kompozycyjne
- stara się wyjaśnić związek między stylem kolokwialnym, nieoficjalną odmianą polszczyzny a gwarą młodzieżową, odwołuje się do tekstu
- podaje przykłady form językowych do wybranego słowa
- podaje przykłady chwytów erystycznych
- posiada umiejętność rozbioru logicznego wypowiedzeń
- wymienia przykłady zachowań typowych dla cyberprzemocy
- omawia cechy stylów: indywidualnego, typowego i użytkowego
- wymienia rodzaje stylizacji ze względu na stosunek do naśladowanego wzorca (pastisz, parodia, trawestacja)

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- klasyfikuje znaki jako umowne bądź symptomy
- określa główne elementy brzmieniowe składające się na wyraz *słońce*
- wyjaśnia związek między wierszowaną formą tekstu a funkcją poetycką
- wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim
- określa funkcję zdań podrzędnych w tekście
- rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych
- doskonali umiejętność przeredagowywania tekstu
- wskazuje różnice między retoryką a erystyką
- określa funkcję zróżnicowanych środków retorycznych w wypowiedzi
- w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej

- rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście
- wykazuje elementy podobieństwa między *Monachomachią* a *Iliadą*
- wskazuje przykłady środków stylistycznych typowych dla stylu wysokiego; omawia ich funkcje

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- wskazuje inne niż uśmiech znaki ikoniczne, uzasadnia, kiedy uśmiech jest znakiem umownym, a kiedy – symptomem
- wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście
- wyszukuje w wybranych tekstach przykłady kreatywności językowej w zakresie przekraczania normy semantycznej
- tworzy pisemne oświadczenie
- wyjaśnia istotę mody językowej
- wie, że język jest systemem znaków
- wie, na jakie podsystemy można podzielić język
- rozwija umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu gramatyki w interpretacji utworów literackich i tworzeniu własnych tekstów
- określa i ocenia typ argumentów pojawiających się w wypowiedziach obu mówców
- wyjaśnia, jak można się bronić przed dobrze dobranymi, choć demagogicznymi, argumentami
- określa, jakie cechy pastiszu, parodii i trawestacji występują np. w *Monachomachii*
- wykazuje, który z typów stylizacji ma największe zastosowanie w klasyfikacji utworu Krasickiego

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- wygłasza mowę w klasie, świadomie posługuje się środkami retorycznymi
- w swoich wypowiedziach posługuje się dojrzałym, poprawnym językiem
- używa języka w celu osiągnięcia zamierzonego efektu

Zakres III – tworzenie wypowiedzi

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

- podejmuje próbę napisania wypowiedzi argumentacyjnej
- formułuje tezę, hipotezę, argumenty

- sporządza notatkę
- podejmuje próbę napisania interpretacji porównawczej

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną
- formułuje tezę (hipotezę) interpretacyjną, przytacza argumenty na jej uzasadnienie
- pisząc, odwołuje się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznoliterackiego, filozoficznego czy kulturowego
- doskonali umiejętność streszczania

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną świadomie ją komponując
- opracowuje plan mowy, wciela się w rolę np. obrońcy Sokratesa

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej
- pisze interpretację porównawczą, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- w wypowiedzi argumentacyjnej odnosi się do szerokich kontekstów
- tworzy teksty eseistyczne

Zakres IV – samokształcenie

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- próbuje włączyć się w prace zespołu projektowego
- wie, czym charakteryzuje się referat
- podejmuje próbę napisania hasła encyklopedycznego
- przygotowuje argumenty do dyskusji
- odejmuje próbę napisania referatu.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- angażuje się w prace projektowe zmierzające do opracowania pisma obrazkowego
- pisze hasło encyklopedyczne
- pisze referat
- włącza się w klasową dyskusję.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- na potrzeby projektu analizuje i interpretuje teksty
- selekcjonuje pomysły do wykorzystania w zadaniu projektowym
- dokonuje krytycznej selekcji źródeł
- uczestniczy w dyskusji
- zbiera i selekcjonuje materiały do zadania projektowego
- pisze scenariusz wystawy multimedialnej o twórczości Jana Kochanowskiego

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- opracowuje założenia projektowanego pisma i jego prototyp
- pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi
- opracowuje hasło encyklopedyczne
- tworzy wystawę multimedialną na temat życia i twórczości wybranego poety np. Jana Kochanowskiego.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- przedstawia samodzielnie przeczytane lektury,
- pogłębia wiedzę i umiejętności z zakresu omawianego materiału, przygotowuje pomoce dydaktyczne.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie pierwszej

Liceum Ogólnokształcącego nr XVIII w Krakowie

Poziom rozszerzony

I. Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.

2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe/sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.).
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Pozostałe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II. Wymagania edukacyjne w poszczególnych zakresach zgodnie z PP.

Zakres I – kształcenie literackie i kulturowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- zna lektury ujęte w Podstawie Programowej
- przedstawia bohaterów przeczytanego utworu; podejmuje próbę ich oceny
- rozpoznaje główne motywy, wątki, określa problematykę
- wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich
- zna podział literatury na rodzaje i gatunki
- zna ramy czasowe epoki, zna najważniejsze wydarzenia, przedstawicieli, poglądy
- wie, że jest różnica między tekstem literackim a tekstem retorycznym
- przedstawia swoje wrażenia po lekturze tekstu
- z pomocą nauczyciela analizuje utwory wskazane w Podstawie Programowej
- charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych tekstach
- wymienia podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów
- rozpoznaje typ podmiotu lirycznego
- zna poglądy filozoficzne charakterystyczne dla omawianych epok np. stoików i epikurejczyków, humanistów
- zna motywy obecne w epoce, omawia je
- zna wzorce parenetyczne obowiązujące w epoce, podaje przykłady literackie

- wie, na czym polega świadome czytanie
- opisuje najważniejsze elementy budowy i języka utworu
- nazywa i wskazuje podstawowe środki stylistyczne
- zna i definiuje terminy opisujące epokę np. dotyczące sztuki, architektury, filozofii.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- zna elementy składające się na świadome czytanie
- opisuje elementy budowy i język utworu
- wskazuje zabiegi językowe użyte w tekście
- ustala, jakie konteksty są potrzebne do zrozumienia tekstu
- wymienia cechy utworów zgodnie z wyznacznikami literatury
- zna cechy tekstu retorycznego
- wskazuje cechy gatunkowe omawianych utworów
- podaje przykłady językowe świadczące o emocjonalności osoby mówiącej
- wie, czym odznacza się styl biblijny i stylizacja biblijna
- wyjaśnia frazeologizmy o biblijnym i mitologicznym rodowodzie
- omawia wzorce parenetyczne obecne w epoce, dostrzega i uzasadnia ich związek z ideami epoki.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia związek między światem przedstawionym a językiem utworu
- określa funkcje świata przedstawionego
- ocenia postawy bohaterów
- analizuje warstwę językowo-stylistyczną tekstu
- wyszukuje wartości poznawcze dzieła
- wyszukuje w tekstach cytaty potwierdzające obiektywizm i/lub subiektywizm osoby mówiącej
- odczytuje właściwie technikę zapisu konkretnego utworu sensy dosłowne i przenośne
- wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w utworach; określa ich funkcje
- szuka inspiracji np. biblijnych w różnych tekstach kultury współczesnej
- podaje przykłady tekstów, w których występuje stylizacja
- analizuje styl wypowiedzi.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dobrej, a ponadto:

- określa funkcję środków językowych użytych w tekście
- rozpoznaje wartości etyczne dzieła
- uzupełnia sensory metaforyczne niedopowiedziane w utworze
- rozróżnia funkcje tekstów zaliczanych do literatury oraz retoryki
- określa funkcje stosowanych stylizacji
- wskazuje w tekście środki językowe służące realizacji funkcji poetyckiej
- w klasowej dyskusji rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, stosując zasady etyki wypowiedzi.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- dojrzałe interpretuje wymowę czytanych tekstów
- interpretuje teksty literackie, nawiązuje do poglądów filozoficznych
- wyjaśnia funkcję parafrazy
- omawia i ocenia sposoby dowodzenia (argumentowania)
- porównuje rozważania filozoficzne dotyczące tego samego motywu np., szczęścia, dobra
- odwołuje się do różnych tekstów kultury poddając analizie rozważany temat.

Zakres II – kształcenie językowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- rozumie pojęcie *znak*
- wymienia główne rodzaje znaków, podaje przykłady ikonograficznych i symbolicznych znaków
- wie, czym jest akt komunikacji
- wymienia elementy aktu komunikacji
- zna związane z aktem komunikacji funkcje języka
- podaje przykład żartu słownego
- zna rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie
- wie, czym charakteryzuje się mowa jako forma wypowiedzi retorycznej
- dostrzega różnicę między perswazją a manipulacją

- wie, czym jest retoryka
- wie, czym są funkcje języka, rozpoznaje je w tekście
- zna zasady dyskusowania
- stara się brać udział w dyskusji
- rozumie rolę języka jako narzędzia komunikacji
- zna zasadę podziału języka ogólnego na język oficjalny i nieoficjalny
- wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują
- zna zasady konstrukcji pism użytkowych i stara się je stosować
- dostrzega zalety i zagrożenia wynikające ze zjawiska mody językowej
- odróżnia retorykę od erystyki
- rozumie konieczność przestrzegania zasad etyki wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacji
- wie, czym są styl językowy i stylizacja
- rozróżnia style: indywidualny, typowy i użytkowy
- wymienia rodzaje stylizacji
- wie, co to jest styl retoryczny
- dostrzega różnicę między stylem wysokim a stylem niskim.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- rozróżnia różne rodzaje znaków
- wyjaśnia znaczenie trzech wybranych ikonek stosowanych przez użytkowników czatów lub komunikatorów internetowych
- wyjaśnia funkcje języka związane z aktem komunikacji
- omawia dwa sposoby ujawniania się funkcji poetyckiej w języku
- wyszukuje zdania pojedyncze i złożone z tekstu dzieli na wypowiedzenia złożone współrzędnie i podrzędnie
- objaśnia różnicę między perswazją a manipulacją
- definiuje pojęcie *retoryka*
- podaje przykłady funkcji ekspresywnej i impresywnej języka
- formułuje tezę do dyskusji
- bierze czynny udział w dyskusji
- potrafi rozpoznać w tekście odmiany języka oficjalnego i nieoficjalnego
- wymienia i definiuje formy tekstów użytkowych

- tworzy pisma użytkowe
- stosuje w pismach użytkowych zasady kompozycyjne
- stara się wyjaśnić związek między stylem kolokwialnym, nieoficjalną odmianą polszczyzny a gwarą młodzieżową, odwołuje się do tekstu
- wymienia przykłady zachowań typowych dla cyberprzemocy
- omawia cechy stylów: indywidualnego, typowego i użytkowego
- wymienia rodzaje stylizacji ze względu na stosunek do naśladowanego wzorca (pastisz, parodia, trawestacja).

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia związek między wierszowaną formą tekstu a funkcją poetycką
- wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim
- określa funkcję zdań podrzędnych w tekście
- rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych
- doskonali umiejętność przeredagowywania tekstu
- wskazuje różnice między retoryką a erystyką
- określa funkcję zróżnicowanych środków retorycznych w wypowiedzi
- w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej
- rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście
- wykazuje elementy podobieństwa między *Monachomachią* a *Iliadą*
- wskazuje przykłady środków stylistycznych typowych dla stylu wysokiego; omawia ich funkcje.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- objaśnia różne znaki ikoniczne
- wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście
- wyszukuje w wybranych tekstach przykłady kreatywności językowej w zakresie przekraczania normy semantycznej
- tworzy pisemne oświadczenie
- wie, że język jest systemem znaków
- wie, na jakie podsystemy można podzielić język
- rozwija umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu gramatyki w interpretacji utworów literackich i tworzeniu własnych tekstów
- określa i ocenia typ argumentów pojawiających się w wypowiedziach obu mówców

- uzasadnia, dlaczego erystyka Iketaona okazała się skuteczniejsza od retoryki Antenora
- wyjaśnia, jak można się bronić przed dobrze dobranymi, choć demagogicznymi, argumentami
- określa, jakie cechy pastiszu, parodii i trawestacji występują np. w *Monachomachii*
- wykazuje, który z typów stylizacji ma największe zastosowanie w klasyfikacji utworu Krasickiego.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- wyjaśnia pojęcie socjolektu i określa jego funkcję w wypowiedzi
- wymienia trzy socjolekty inne niż gwara młodzieżowa
- wskazuje i określa pozakomunikacyjne funkcje języka.

Zakres III – tworzenie wypowiedzi

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- podejmuje próbę napisania wypowiedzi argumentacyjnej
- formułuje tezę, hipotezę, argumenty
- sporządza notatkę
- podejmuje próbę napisania interpretacji porównawczej.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną
- formułuje tezę (hipotezę) interpretacyjną, przytacza argumenty na jej uzasadnienie
- pisząc, odwołuje się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznoliterackiego, filozoficznego czy kulturowego
- doskonali umiejętność streszczania.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną świadomie ją komponując
- opracowuje plan mowy, wciela się w rolę np. obrońcy Sokratesa.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej

- pisze interpretację porównawczą, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- tworzy wypowiedź argumentacyjną, wykorzystuje bogate konteksty (np. historyczny, biograficzny).

Zakres IV – samokształcenie

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- próbuje włączyć się w prace zespołu projektowego
- wie, czym charakteryzuje się referat
- podejmuje próbę napisania hasła encyklopedycznego
- przygotowuje argumenty do dyskusji
- odejmuje próbę napisania referatu.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- angażuje się w prace projektowe zmierzające do opracowania pisma obrazkowego
- pisze hasło encyklopedyczne
- pisze referat
- włącza się w klasową dyskusję.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- na potrzeby projektu analizuje i interpretuje teksty
- zbiera pomysły do wykorzystania w zadaniu projektowym
- dokonuje krytycznej selekcji źródeł
- uczestniczy w dyskusji
- zbiera i selekcjonuje materiały do zadania projektowego
- pisze scenariusz wystawy multimedialnej o twórczości Jana Kochanowskiego.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- opracowuje założenia projektowanego pisma i jego prototyp
- pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi
- opracowuje hasło encyklopedyczne
- tworzy wystawę multimedialną na temat życia i twórczości wybranego artysty.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- samodzielnie przygotowuje i wygłasza referat poszerzający wiedzę z zakresu omawianych zagadnień
- posługuje się technologiami komputerowymi przygotowując zadania zlecone przez nauczyciela.